

PAŃSTWOWA KOMISJA
DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA
WYKORZYSTANIU SEKSUALNEMU
MAŁOLETNICH PONIŻEJ LAT 15

Warszawa, dnia 21 lipca 2025 r.

DAF.023.3.2025.MK

Pani
Monika Rosa
Przewodnicząca Komisji
do Spraw Dzieci i Młodzieży
Sejm RP

Szanowna Pani Przewodnicząca,

Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, po zapoznaniu się z rządowym projektem ustawy *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz ustawy – Prawo oświatowe* (druk nr 1381), przedstawia swoją opinię, doceniając kierunek proponowanych zmian, ale jednocześnie wskazując istotne obszary, które wymagają doprecyzowania lub modyfikacji.

Co do zasady, projekt ustawy zasługuje na pozytywną ocenę z uwagi na jego cel, którym - w intencji wnioskodawcy, jest niewątpliwie doprecyzowanie obowiązujących w tym zakresie przepisów. Na aprobatę zasługuje wprowadzenie definicji ustawowych, co ma wyeliminować istniejące wcześniej niejednoznaczności. Skoro przewidziane zmiany stanowią próbę uszczelnienia systemu oraz usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, to – zdaniem Komisji, jest to właściwe działanie.

Także pozytywnie należy ocenić rozszerzenie katalogu przestępstw skutkujących zakazem pracy z dziećmi o czyny stypizowane w rozdziale XXVI. Dotychczasowe przepisy koncentrowały na przestępstwach o charakterze seksualnym oraz przeciwko życiu i zdrowiu, pomijając inne formy zagrożeń. Projektowane zmiany, uwzględniające czyny wymierzone w dobro rodziny i opiekę nad małoletnimi stanowią wzmocnienie funkcji prewencyjnej ustawy i lepiej odpowiadają rzeczywistości społecznej.

Szczególnie pozytywnie należy ocenić przyjęcie rozwiązania polegającego na wprowadzeniu podstawy prawnej do umożliwienia weryfikacji kim jest osoba dorosła, pod opieką której małoletni przebywa w miejscu zbiorowego zakwaterowania. Nowe uprawnienia pracowników tych placówek dadzą możliwość szybkiej reakcji w sytuacji podejrzenia, że dziecko może być krzywdzone. Dotychczas organizatorzy zakwaterowania zbiorowego nie dysponują uprawnieniem do legitymowania wszystkich osób, które meldują się w danym obiekcie, w tym przede wszystkim osób małoletnich.

Obawy Państwowej Komisji z kolei budzi stworzenie wyjątków od zasady rygorystycznego sprawdzania osób, które będą pracowały lub miały kontakt z dziećmi. Jeśli zatem pewne grupy uzyskają prawo do składania, w miejsce obligatoryjnej informacji z Rejestru, jedynie własnego oświadczenia o niekaralności, to może to prowadzić do znacznego obniżenia standardów ochrony – w skali ogólnej, zaś w konkretnych sprawach indywidualnych – do stworzenia realnego zagrożenia dla dziecka.

Na przykład dopuszczanie rodziców do opieki nad grupą szkolną jedynie na podstawie oświadczenia – niezależnie od skali i rodzaju ich udziału – tworzy wyjątek, który stoi w sprzeczności z zasadą prewencji. W praktyce to właśnie osoby z najbliższego otoczenia dziecka niejednokrotnie są sprawcami krzywdzenia. Udział takiego rodzica w opiece nad grupą małoletnich może być przykładem stworzenia nieuświadomionego niebezpieczeństwa dla ich dobra, zwłaszcza gdy taka sytuacja jest powtarzalna. Powszechność zgłaszania przez rodziców, opiekunów oraz nauczycieli krytycznych uwag w naszej ocenie dotyczy przede wszystkim utrudnień spoczywających na barkach indywidualnych osób. Wydaje się zatem, że rozwiązaniem, które mogłoby utrzymać w pełni cele prewencyjne a jednocześnie ułatwić osobom bliskim zaangażowanie byłoby poszerzenie zakresu uprawnień kierujących placówkami do zarządzania procesem weryfikacji w zgodzie z praktyką stosowaną wobec kadry.

Zdaniem Komisji pogłębionej analizy wymaga koncepcja wdrożenia weryfikacji niekaralności osób zatrudnionych lub dopuszczonych do pracy z dziećmi nie częściej niż raz na 2 lata. Wątpliwości budzi po pierwsze wskazany przez wnioskodawców odstęp czasowy pomiędzy jednym a drugim sprawdzeniem, tym bardziej że - zgodnie z projektem, nie ma ono charakteru obligatoryjnego. Przepis wskazuje bowiem jedynie na możliwość uzyskania przez pracodawcę, czy innego organizatora działalności dla dzieci, informacji z Rejestrów.

Z praktyki Państwowej Komisji wynika, że brak jasnych rygorów w zakresie weryfikacji osób dopuszczonych do pracy z dziećmi stwarza realne zagrożenie.

Jako przykład Komisja wskazuje jedną z monitorowanych przez siebie spraw. Dostępne informacje medialne wzbudziły zaniepokojenie Państwowej Komisji bowiem wynikało z nich, że dyrektor jednej ze szkół nawiązał stosunek pracy z nauczycielem wobec którego wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne i któremu postawiono zarzuty dotyczące przestępstwa o charakterze seksualnym. Komisja podjęła w tej sprawie z urzędu działania sprawdzające celem zweryfikowania, czy nie doszło do naruszenia przepisów, w tym standardów ochrony małoletnich. Poczynione ustalenia wykazały, że nauczyciel w chwili zatrudnienia był prawidłowo sprawdzony. Wpisu w Rejestrze sprawców dokonano już po rozpoczęciu roku szkolnego. Przykład ten jasno pokazuje, że dwuletni odstęp pomiędzy weryfikacjami, w dodatku bez obowiązku przeprowadzenia drugiej, stwarza realne zagrożenie sytuacją, w której z dziećmi pracuje osoba karana za przestępstwo z rozdziału XXV Kodeksu karnego.

W ocenie Komisji warto także rozważyć wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego dodatkową weryfikację w razie powzięcia informacji, które mogłyby wskazywać na uzasadnione co do postawy osoby pracującej z małoletnimi, wątpliwości. Wprowadzenie takiego mechanizmu – choćby w formie obligatoryjnej weryfikacji „na żądanie” – byłoby nie tylko racjonalne, ale też zgodne z zasadami należytej staranności. Projekt w obecnym brzmieniu nie przewiduje bowiem elastycznych mechanizmów reagowania na nowe informacje dotyczące osób już zatrudnionych lub współpracujących z dziećmi. Dwuletni okres między kolejnymi weryfikacjami jest zdecydowanie zbyt długi, jeśli nie towarzyszy mu obowiązek reakcji w razie powzięcia uzasadnionych podejrzeń.

Zdaniem Komisji, niezależnie od pozytywnej oceny głównych założeń projektu i jego celu, elementem wymagającym uwagi jest poziom złożoności projektowanych regulacji, szczególnie w zakresie przepisów art. 21a–21i. Obecność licznych wyjątków, rozróżnień między formami organizacyjnymi i zróżnicowanych ścieżek weryfikacji może, wbrew intencji wnioskodawców, nie prowadzić do założonego usunięcia trudności interpretacyjnych.

Podsumowując, projekt ustawy stanowi z jednej strony, postęp w budowie kompleksowego systemu ochrony dzieci, z drugiej nie odpowiada na wszystkie dotychczasowe słabości regulacyjne.

Signed by /
Podpisano przez:

JOANNA NAPIERAŁA

Date / Data: 2025-
07-21 10:12